

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Pfv.VII.21.248/2012/7. szám

A Kúria, mint felülvizsgálati bíróság a dr. Harsányi István ügyvéd által képviselt **Z.T.** Korlátolt Felelősségű Társaság felperesnek a dr. Pintér Zoltán ügyvéd által képviselt **C.** Zártkörűen Működő Részvénytársaság alperes ellen közraktári szerződésből eredő követelés megfizetése iránt a Zala Megyei Bíróságon 4.G.40.068/2010 számon indított perében - melybe a dr. Simon Gábor ügyvéd által képviselt dr. **J.L.** I. rendű és **K.M.O.** II. rendű beavatkozók az alperes pernyertességének előmozdítása érdekében beavatkoztak - a Pécsi Ítéltábla Gf.IV.30.480/2011/8. számú ítélete ellen a felperes által 54. sorszámon előterjesztett felülvizsgálati kérelem alapján indult felülvizsgálati eljárásban - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróság 47. sorszámú ítéletét megváltoztatva kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperes részére 15 napon belül 39.468.480 (harminckilencmillió-négyszázhatvannyolcezer-négyszáznyolcvan) Ft-ot, valamint ennek a 2009. szeptember 6-tól számított, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat hét százalékkal növelt összegű késedelmi kamatát.

Kötelezi a Kúria a felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - az illetékeljegyzési joga folytán le nem rótt 720.000 (hétszázhuszezer) Ft feljegyzett kereseti, 720.000

(hétsszázhússzezer)Ft feljegyzett fellebbezési, és 2.800.000 (kettőmillió-nyolcszázezer)Ft feljegyzett felülvizsgálati eljárás i illetéket.

Kötelezi a Kúria az alperest, hogy fizessen meg az államnak - ugyancsak külön felhívásra - 180.000 (sszáznyolcvanezer) Ft feljegyzett kereseti, 180.000 (sszáznyolcvanezer) Ft feljegyzett fellebbezési és 700.000 (hétsszázezer) Ft feljegyzett felülvizsgálati illetéket.

Kötelezi a Kúria a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 1.200.000 (egymillió-kétsszázezer) Ft elsőfokú, 300.000 (háromsszázezer) Ft másodfokú, és 300.000 (háromsszázezer) Ft felülvizsgálati perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a beavatkozóknak, mint egyetemleges jogosultaknak 228.600 (kettősszázhússzonnyolcezer-hatszáz) Ft elsőfokú, 114.300 (sszáztizennégyezer-háromsszáz) Ft másodfokú, és 114.300 (sszáztizennégyezer-háromsszáz) Ft felülvizsgálati perköltséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A **B.T.** Kft. bányászati jogosultssággal rendelkezett a **Z.** II-Tőzeg védnevű bányatelken.

2006. július 11-én és július 21-én a **B.T.** Kft. mint letevő az alperessel művi közraktároztatásra irányuló szerződést kötött, mely alapján 56.250 m3 tőzeget vett az alperes közraktárba. Az alperes az áruról a közraktári jegyeket kiállította.

Előzetes egyeztetést követően a **B.T.** Kft. és az **O.** Kft. (későbbi nevén: **T.N.** Kft.) 2006. július 12-én és július 24-én kötötte meg azt a két adásvételi szerződést, amellyel a **B.T.** Kft. összesen 56.250 m3 tőzeget értékesített a vevő részére. A vételárat 45 M Ft+ÁFA összegben határozták meg, melyet a vevő részére az **O.** Bank Nyrt. hitelként folyósított és a biztosítéki célú közraktározást a hitelintézet kötötte ki azzal, hogy a közraktári jegyeket a letevő eladónak át kell ruháznia a vevő részére. Az adásvételi szerződésben a felek úgy rendelkeztek, hogy a vételár kifizetésének a feltétele a közraktári jegyek üres forgatmánnyal történő átadása, s az adásvételi szerződések a közraktári jegyek kibocsátásával lépnek hatályba. Megállapodtak abban is, hogy bizományi szerződést fognak kötni, melyben a tőzeg eladója mint bizományos a vevő javára szóló értékesítést fog végezni.

2007. július 4-én a felperes megszerezte a **B.T.** Kft-től a bányászati jogosultságot.

2007. július 6-án a közraktározás időtartama eltelt, ezért a **B.T.** Kft. 2007. július 25-én a közraktározott árura vonatkozóan az alperessel új közraktári szerződést kötött. E szerződéssel a letevő 50.000 m³ tőzeget adott közraktárba, melyről az alperes kibocsátotta a közraktári jegyeket. A közraktári szerződés megkötéséhez szükséges zárolási jegyzőkönyvet a felek 2007. július 13-án állították ki, a jegyzőkönyv 1. számú mellékletében rajzzal ábrázolták az áru méretét. Annak összterfogatát 31.432,6 m³-ben határozták meg, s 1,6 mértékű lazulási tényezőt figyelembe véve a kiadható mennyiséget 50.292 m³-ben állapították meg.

A közraktározás időtartama 2008. július 10-én eltelt. 2008. július 11-én a közraktári jegyeket az alperes bevonta, az árut az **O.** Kft. javára felszabadította. Az átadás-átvételi jegyzőkönyvben az **O.** Kft. képviselője kijelentette, hogy az 50.000 m³ tőzeget átveszi, az áruban mennyiségi és minőségi eltérést nem tapasztalt, és a jegyzőkönyv aláírása után az alperessel szemben semminemű követeléssel nem lép fel.

Még a közraktári szerződés tartama alatt az **O.** Kft. 2008. július 7-én magát az 50.000 m³ tőzeget eladta a **M.** Kft-nek, amely 2008. július 18-án a tőzeget adásvételi szerződés útján továbbértékesítette a felperes részére.

A **M.** Kft. és a **T.N.** Kft. (korábban **O.** Kft.) a 2009. augusztus 6-án kelt megállapodásukban rögzítették, miszerint a **M.** Kft. hites bányamérővel felmérést végeztetett és így derült ki, hogy ténylegesen csak 8.887 m³ tőzeget szerzett a **T.N.** Kft-től. Ennek az volt az oka, hogy a korábbi bányavállalkozó nem termelte ki a földből a hiányzó mennyiséget, és a földben levő tőzeg a Magyar Állam tulajdonát képezi. A **T.N.** Kft. a **M.** Kft-re engedményezte az alperessel szembeni követelését, ami elsődlegesen 41.113 m³ tőzeg kiadására, másodlagosan 53.058.991 Ft kártérítés megfizetésére irányult.

A **T.N.** Kft. ugyanezen a napon, 2009. augusztus 6-án az alperesnek bejelentette a követelését elsődlegesen 41.113 m³ tőzeg kiadására, másodlagosan 53.058.991. Ft megfizetésére kártérítés címén a Ktv. 29.§ (1) bekezdése alapján. Arra hivatkozott, hogy a közraktár által a közraktározási jogviszony befejezésekor kiadott tőzeg mennyisége nem érte el a közraktárjegyeken szereplő 50.000 m³-t, s emiatt a **T.N.** Kft, illetve annak vevője nem szerezte meg a földben levő tőzeg tulajdonjogát. Közölte, hogy „a közraktári jegyek hitelességében bízva a **B.T.** Kft. részére 56.250 m³ tőzeg ellenértékét, ÁFÁ-val megnövelt értéken 53.058.991 Ft-ot fizetett meg.” Közölte egyúttal, hogy a **M.** Kft. részére engedményezte a követelését. (7/F/2)

A **M.** Kft. 2009. december 29-én engedményezési szerződésben a felperesre engedményezte a **T.N.** Kft-től szerzett alperessel szembeni követelését azért, mert az 50.000 m³ tőzeg helyett csak 8.887 m³ tőzeget tudott a felperesre átruházni, s emiatt a

felperest a vételár, a termelésbe és értékesítésbe befektetett összeg tekintetében, és elmaradt haszon címén kár érte.

2010. január 19-én a felperes, mint a bányatelek bányavállalkozója bejelentette, hogy megkezdte az általa vásárolt 50.000 m³ tőzeg földfelszín alatt található részének elszállítását. A Pécsi Bányakapitányság 2010. február 17-én kelt 551/2/2010. számú határozatával megállapította, hogy a bányatelken kiképzett 6 db árok között elhelyezkedő 5 db pillér (a földfelszín alatt található tőzegtest) természetes előfordulási helyéről nincs leválasztva, lefejtése nem történt meg, az a Magyar Állam tulajdonában áll, s a szükséges engedélyek beszerzéséig eltiltotta a felperest a tőzeg kitermelésétől.

2010. június 15-én a Nagykanizsai Városi Bíróság eltiltotta a felperest azoknak az ingatlanoknak a használatától, amelyeken a tőzegbánya fekszik. Megállapította, hogy a **B.T.** Kft. 2007. július 4-én ugyan átruházta a felperesre a bányászati jogosultságot, azonban a felperes nem állapodott meg az ingatlanok tulajdonosaival, és ennek ellenére tőzegszállítást végzett az ingatlanokról, ezért a tulajdonos - a II.r. alperesi beavatkozó - alappal kért birtokvédelmet a jegyzőtől.

Mindkét alperesi beavatkozó a tőzegbánya tulajdonostársa, az I.r. beavatkozó a **B.T.** Kft. megbízásából 2006. június 6-án szakértői véleményt készített a közraktározáshoz, míg a II.r. beavatkozó a **B.T.** Kft. ügyvezetőjének a lánya.

*

A felperes 2010. április 16-án nyújtotta be kereseti kérelmét. A kereset többszöri változtatása miatt az elsőfokú bíróság az alábbiak szerint foglalta össze a felperes utolsó nyilatkozata alapján a keresetet:

A felperes kártérítésként 195.200.000 Ft és ennek késedelmi kamatát igényelte. Ebből 39.468.480 Ft-ot érvényesített engedményesként, míg a fennmaradó kártérítést saját jogán károsultként igényelte. Károkozó magatartásként azt jelölte meg, hogy az alperes nem valós közraktári jegyeket állított ki, mert olyan árut közraktározott, amelyből 41.113 m³ nem volt forgalomképes. A **T.N.** Kft-nek az alperessel szembeni követelését a felperes engedményezéssel szerezte meg. Az ezt meghaladó kárösszeget károsultként követelte, ami valójában pótlási értéke az át nem vett tőzegnek. A felperes hivatkozott a BH1999.78. számú eseti döntésében foglaltakra, amely szerint a ki nem adható tőzeg értékének megfizetésére köteles az alperes.

Ok-okozati összefüggésként azt jelölte meg, hogy ha a közraktári törvény megsértésével a közraktári jegyet az alperes nem állítja ki, abban az esetben közraktározás hiányában az **O. ...** Kft. a tőzeget nem vette volna meg, hiszen a közraktári jegyek kiállítása az adásvétel feltétele volt.

Az alperes kérte a kereset elutasítását. Nem vitatta azt, hogy a közraktározott tőzegeből a depókban csak 24.357,44 m3 tőzeg volt kitermelve (11. számú beadvány 2. oldal 2. bekezdés) ezért az 50.000 m3 közraktározott tőzegeből 25.642,56 m3 nem volt kitermelve, de azt vitatta, hogy az **O. ... Kft**-t bármilyen kár érte volna. Az **O. ... Kft**. ugyanis az adásvételi szerződés alapján a **M. Kft**-től megkapta a vételárat. Fontosnak tartotta, hogy a tőzeg nem a közraktári jegyek forgatása révén, hanem az adásvételi szerződéssel szállt át az **O. ... Kft**-re, ezért az esetleges kárának oka nem a közraktári jegyek kibocsátása, hanem az volt, hogy a **B.T. Kft**. részben kitermeletlen, forgalomképtelen tőzeget értékesített a számára. Az **O. ... Kft**. 2008. július 11-én nyilatkozatot tett arról, hogy az alperessel szemben nem lép fel követeléssel, s nem róható fel az alperesnek, hogy az **O. ... Kft**. nem járt el kellő gondossággal az átadás-átvétel során.

A felperes közvetlen kára tekintetében utalt arra, hogy a felperes annak jogalapját nem jelölte meg. A felperesnek a **M. Kft**-vel kötött szerződése időpontjában már nem állt fenn a közraktári szerződés, ezért az adásvétel a közraktározástól teljesen független. Ráadásul a felperesnek lehetősége volt a tőzeg megtekintésére, azt, mint a bányászati jog jogosultjának ismernie is kellett. Nincs semmilyen összefüggés aközött, hogy az alperes részben forgalomképtelen tőzeget vett közraktárra és aközött, hogy az áru kiadása után a tőzeget a felperes adásvételi szerződéssel megszerezte. A jogalap hiánya miatt kérte a kereset elutasítását, vitatta az összecszerűséget és kifogásolta a bíróság által kirendelt szakértő megállapításait is.

Az alperesi beavatkozók az alperessel egyezően kérték a kereset elutasítását.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította és kötelezte a felperest a perköltség megfizetésére.

A felperes által engedményesként érvényesített követeléssel kapcsolatban megállapította, hogy a 2007. július 25-én kötött közraktári szerződést kellett vizsgálnia, s állást kellett foglalnia, hogy a közraktárba vett tőzeg mekkora része volt kitermeletlen, forgalomképtelen, és ezért mely részében semmis a szerződés. Az alperes 25.642,56 m3 tekintetében elismerő nyilatkozatot tett, s a felperes nem tudta bizonyítani, hogy a kitermeletlen rész ezt meghaladta.

A közraktározásról szóló 1996. évi XLVIII. törvény (Ktv.) 15.§ (3) bekezdését értelmezve megállapította, hogy jóllehet a közraktári jegy jóhiszemű megszerzőjével szemben nem lehet hivatkozni a közraktári jegy semmisségre, azonban a felperes nem tekinthető a közraktári jegy megszerzőjének, mert ő nem a közraktári jegy birtokosa, hanem a birtokos kötelmi jogi engedményese, akinek jogállása nem esik egybe a közraktári jegy birtokosáéval. A semmisség folytán a tőzeg forgalomképtelen részére vonatkozóan a

közzraktári szerződésre alapítottn engedmnyesknt kártérítési igénynel nem léphet fel.

Az alperes védekezhetett azzal, hogy az O. ... Kft-t nem érte kár, mert a tőzeg eladásából a piaci vételárban részesült. A bíróság kérdésére a felperes nem volt hajlandó nyilatkozni, hogy mennyi volt az O. ... Kft. által kapott vételár. A Pp. 206.§ (2) bekezdésére hivatkozással a felperes terhére értékelve a bizonyítatlanság tényét azt állapította meg, hogy az O. ... Kft-t nem érte kár.

Álláspontja szerint a követelés összegét sem támasztotta alá a felperes.

A felperes károsultként érvényesített követelése tekintetében megállapította, hogy hiányzik az ok-okozati összefüggés, mert a felperes nem azért vásárolta meg a tőzeget, mert az korábban közzraktárban volt. A felperesnek nem azért kell máshonnan pótolnia ezt a mennyiséget, mert az alperes azt korábban forgalomképes áruként vette közzraktárba, hanem azért, mert a bányatelek használatától a bíróság jogerősen eltiltotta, s eltiltotta a bányakapitányság is, mert részben az érvényes üzemi engedéllyel nem rendelkezik, részben pedig a földtulajdonosok a használatához szükséges engedélyt nem adták meg.

A kár összege is tisztázatlan maradt, a szakértői véleményt aggályosnak találta, s megállapította a felperes önhibáját is. A felperesnek ugyanis tudnia kellett bányavállalkozóként a tőzeg megvásárlásakor, hogy a tőzeg egy részének forgalomképessége kétséges, tehát neki felróható módon járt el, ami a saját jogán érvényesített kártérítésre irányuló követelés megalapozottságát kizárja.

A felperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, s kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 500.000 Ft, a beavatkozóknak személyenként 75.000 Ft fellebbezési perköltséget, és az állami adóhatóság külön felhívására 900.000 Ft illetéket.

Rögzítette, a felperes a fellebbezésében és a fellebbezési tárgyaláson egyértelműen úgy nyilatkozott, hogy csak az O. ... Kft. jogutódjaként, engedmnyesknt érvényesíti a követelést, ezért a károsultként érvényesített igényre vonatkozó elsőfokú ítéleti indokolást mellőzte.

Álláspontja szerint a helyesen megállapított tényállásból az elsőfokú bíróság helyes jogi következtetésre jutott. Miután az O. ... Kft. engedmnyeseknt érvényesítette a felperes a kártérítési igényt, ezért azt kellett volna bizonyítania, hogy az O. ... Kft-t az alperes magatartása következtében kár érte. Ezt azonban nem bizonyította. Utalva a Ptk.355.§ (4) bekezdésére kifejtette, hogy nem állapítható meg a T.N. Kft. vagyonának alperes magatartása következtében történt csökkenése. A M. Kft. a T.N. Kft. részére a

szerződésben kikötött vételárat megfizette. A **T.N.** Kft. kártérítést senkinek nem fizetett, a bíróság kártérítés megfizetésére nem kötelezte, vételárat a vevőnek nem fizetett vissza.

Miután a kár bekövetkezését a felperes nem bizonyította, ezért az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta és kötelezte a felperest a perköltség megfizetésére.

A felperes élt felülvizsgálati kérelemmel a jogerős ítélet ellen, és - tartalmában - a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását kérte oly módon, hogy az kötelezze az alperest 195.200.000 Ft és ennek 2006. június 20-tól járó kamatai megfizetésére. Kérte a Pp.80.§ (6) bekezdése alapján az alperest marasztalni az eljárás költségeiben, mert indokolatlanul nem tett eleget a Pp.121/A.§ (1) bekezdésében foglaltaknak.

Állította, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp.215.§-át, 80.§ (6) bekezdését, 121/A.§-ában foglaltakat.

Az **O.** ... Kft. kárával kapcsolatban kifejtette, hogy az engedményezési szerződés szerint az engedményest ugyanolyan jogok illetik meg, mint amelyek az **O.** ... Kft-t illették meg a közraktározás tekintetében. Az engedményezési szerződés szerint elsődlegesen a tőzeg kiadását jogosult kérni az engedményes az alperestől (10. pont).

A közraktári jegyek alapján minden tulajdonjogot szerző fél biztonságban érezhette magát mind a mennyiség, mind a minőség tekintetében, mert a Ktv. szerint a közraktár garantálja az áru minőségét és teljes mennyiségét.

A jogerős ítélet szerint a **T.N.** Kft. nem érvényesített kárt egyetlen féllel szemben sem, ami megfelel a valóságnak, azonban - álláspontja szerint - a bíróságnak vizsgálnia kellett volna a **T.N.** Kft. vagyonában bekövetkezett vagyonvesztés tényét, mert a vagyonban léteznie kellett volna a készletnek. Ha azonban a tőzeg kitermelésére nem került sor, ezt a mérlegben nem lehetett feltüntetni. „Így a jogelőd engedményes **T.N.** Kft. vagyonában a vagyonvesztés ténye kétséget kizáróan megállapítható.”

Álláspontja szerint téves az a jogerős ítéleti megállapítás, hogy azért, mert a **T.N.** Kft. a vételárat átvette, kártérítési igényt a jelen peres eljárásban nem érvényesíthetett volna. Kártérítési követelése a vevőnek (felperes) áll fenn a **T.N.** Kft. felé abban az esetben, ha a hiányzó mennyiséget - 41.113 m3 tőzeget - mint az adásvétel tárgyát nem tudja a felperes részére kiadni.

A jogerős ítélet nem vette figyelembe azt a tényt, hogy ha az engedményezésre nem kerül sor, a **T.N.** Kft. terjesztett volna elő keresetet az alperessel szemben.

Kiemelte, hogy a felperes nem kártérítési igényt, hanem tőzeg kiadására irányuló igényt érvényesített az alperessel szemben. Csak

azért változtatta meg a kereseti kérelmet, mert az alperes részben úgy nyilatkozott, hogy a tőzeg nem lett kitermelve, és így annak kiadását nem tudja teljesíteni.

Nem kétséges, hogy a **T.N.** Kft, mint a közraktári jegyek birtokosa jogosult az alperestől a közraktárra vett mennyiség kiadását követelni, illetve amennyiben azt az alperes nem tudja teljesíteni, úgy annak az ellenértékét kártérítés jogcímén érvényesíteni. Álláspontja szerint a felperest ugyanaz a jog illette meg a tőzeg kiadása és a kártérítés tekintetében, mint jogelődjét, a **T.N.** Kft-t. Állította, hogy a perköltség tekintetében nem vette figyelembe a jogerős ítélet a Pp.80.§ (6) bekezdését.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte a jogerős ítélet hatályában való fenntartását és a felperes eljárási költségekben való marasztalását. Álláspontja szerint a felperes a felülvizsgálati kérelem szerint elsősorban a perköltség megállapításával nem ért egyet, illetve a bizonyítékok értékelésével, mérlegelésével.

Megismételve az eljárás során előadott védekezését egyebek mellett kiemelte, hogy a Ptk. szerinti engedményezés nem azonos a közraktári jegyek Ktv. 26.§-a szerinti átruházásával, mert csak ez hozza létre a közraktári jogviszonyt a közraktár és a jegybirtokos között közraktári felelősséggel.

A **T.N.** Kft-nek a vagyona az alperes magatartása következtében nem csökkent. A felperes nem bizonyította a kár bekövetkezését a **T.N.** Kft. tekintetében, ezért kártérítésnek sincs helye.

Utalt arra, hogy még a **M.** Kft. képviselőjében folyamatosan egyeztetett a felperes jogi képviselőjével és elutasították az igényt. A felperes képviselőjében előterjesztett igényt is elutasította az alperes.

Az alperesi beavatkozók is kérték a felülvizsgálati kérelem elutasítását, mert az csak a perköltségre vonatkozó részt támadja, másodlagosan kérték a jogerős ítélet hatályában való fenntartását.

*

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján.

Elsőként azt vizsgálta meg, hogy fennálltak-e a felülvizsgálati kérelem hivatalból történő elutasításának feltételei. Nem vitásan a felperes csak a perköltség tekintetében hivatkozott konkrét jogszabályra, amikor a jogerős ítélet jogszabálysértését állította, azonban a jogerős ítéletet tartalmában is támadta, s ebből megállapítható volt, hogy milyen tartalmú határozat meghozatalát és milyen okból kívánja (Pp.272.§ (2) bekezdés). A Kúria álláspontja szerint ezért a felülvizsgálati kérelem hivatalból történő

elutasításának nem volt helye.

Másodlagosan a felülvizsgálati kérelem tartalmának megállapítása körében a Kúriának vizsgálnia kellett, hogy a másodfokú eljárásban pontosan milyen nyilatkozatot tett a felperes a saját igényével kapcsolatban. A felülvizsgálati kérelemben ugyanis továbbra is 195.200.000 Ft és ennek kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest, jóllehet a kérelem indokolásában nem fejtette ki, hogy a jogerős ítéletnek a saját igényét elutasító rendelkezése miatt jogszállásért.

A Kúria e körben megállapította, a másodfokú eljárásban a tanács elnökének kérdésére a felperes előadta, hogy kártérítési keresete teljes egészében a **T.N.** Kft-t ért kár engedményeskénti érvényesítésére vonatkozik. Azt a kártérítési igényt kívánja az alperessel szemben engedményesként érvényesíteni, amely kárt a **T.N.** Kft. szenvedett el. Nincs ezen túl egyéb, saját jogon érvényesített kártérítési igénye. A Kúria mindezek alapján megállapította, hogy a felülvizsgálati kérelem is csak a felperesnek az engedményesként megszerzett igényével kapcsolatos.

Az ügy érdemére nézve a Kúria megállapította, hogy a **B.T.** Kft. közraktári jegyei áru- és zálogjegy részeinek átvételével az **O.** ... Kft. tehermentes tulajdont szerzett az értékpapírban megjelölt áru fölött. Még a közraktározási jogviszony tartama alatt az **O.** ... Kft. értékesítette a közraktárban elhelyezett árut a **M.** Kft. részére, majd tőle vásárolta meg a felperes a tőzeget. Az **O.** ... Kft. tehát nem közraktározott árut értékesített, hanem tőzeget, mert nem az értékpapírt forgatta - vagy adta - át a **M.** Kft. részére, hanem az árura vonatkozóan kötöttek adásvételi szerződést. Ennél fogva sem a **M.** Kft., sem pedig a felperes nem kerültek a közraktárral a közraktári szerződés alapján jogviszonyba.

A fentiekből következően a Kúriának azt kellett megvizsgálnia, helytállóan állapította-e meg a jogerős ítélet azt, hogy a **T.N.** Kft-nek nincs olyan kára, amelyet az alperessel szemben érvényesíthetett volna, ezért az engedményes sem érvényesíthet igényt a közraktárral szemben.

A Kúria nem ért egyet a jogerős ítéletben kifejtett állásponttal. A közraktári jegy árujegy részének a birtokosa jogosult kérni az áru kiadását, mégpedig abban a mennyiségben, amennyit a közraktári jegy feltüntet. Jóllehet az **O.** ... Kft. a közraktári jegyek bevonásakor úgy nyilatkozott, hogy hiánytalanul átvette a tőzeget az alperestől, azonban ez valójában nem történt meg. A bányatelken, ahol a művi tároltatást végezték, megtalálható volt a tőzeg - részben kitermelt, részben kitermeletlen állapotában -, azonban annak csak a kitermelt része tartozott a **B.T.** Kft.-nek, illetve a közraktári jegy átadása után az **O.** ... Kft. tulajdonába, mert a másik, kitermeletlen rész a Magyar Állam tulajdonát képezte. Erre

vonatkozóan tehát a letevő tévesen tájékoztatta az alperest azt állítva, hogy a közraktároztatott áru az ő tulajdonát képezi, a közraktári jegyen feltüntetésre került mennyiségben.

Nem vitásan az alperes nem győződött meg a közraktári szerződés megkötésekor, hogy a közraktároztatott áru ténylegesen létezik-e. Elfogadta ebben a körben a letevő által hozott szakértői véleményt, és azt a tényt hogy az 50.000 m³-ből 25.642,56 m³ tözeg nem került kitermelésre, maga az alperes is elismerte.

A Ktv. 1.§ (5) bekezdése szerint árunak minősül a törvény szempontjából a pénz és az értékpapír kivételével minden forgalomképes ingó dolog. A Ktv. 15. § (3) bekezdése azt mondja ki, hogy a semmis közraktári szerződés alapján kiállított közraktári jegy nem értékpapír. A közraktári jegy vagy bármely részének jóhiszemű megszerzőjével szemben a semmisségre azonban nem lehet hivatkozni. A közraktárnak a jóhiszemű jegybirtokos által felmutatott közraktári jegyen szereplő kötelezettségnek eleget kell tenni.

A **T.N.** Kft. jóhiszemű jegybirtokos volt, és a közraktári ügylet befejezését követően felmerült azt, a korábban már bejelentett igényét érvényesítette az alperessel szemben, ami+ abban az időpontban keletkezett és állt fenn, amikor a közraktár a teljes árumennyiséget a felperes jogelődjének nem adta ki.

Az ugyanis tény, hogy a **T.N.** Kft. az általa igényelhető mennyiségből lényegesen kevesebb árut kapott az alperestől, ezért az ügylet lezárásának időpontjában a hiányzó mennyiséget követelhetette volna. Az alperest helytállási kötelezettsége alól nem mentesíti az, hogy ugyancsak téves feltevésben a **T.N.** Kft. az árut eladta, és ezért ellenértéket kapott. A **T.N.** Kft. a közraktári jogviszony megszűnésekor keletkezett igényéből származó követelését átruházhatta, hiszen az ő engedményesei a hiányzó árura nézve igényüket bármikor érvényesíthették volna vele szemben.

Ellenkező álláspont esetében a közraktár felelőssége nem lenne megállapítható, illetve csak abban az esetben, ha a **T.N.** Kft. engedményesei az engedményezés láncolatában vissza felé haladva követelnék a kifizetett vételárat, és az így helytállásra kötelezett **T.N.** Kft. lépne fel az alperessel szemben. Az engedményezés éppen ennek a folyamatnak a lerövidítését szolgálja, és az nem eredményezi az engedményező gazdagodását. Az engedményes a jogelődje követelését érvényesíti (Ptk.328.§), az engedményezéssel az engedményes a régi jogosult helyébe lép (Ptk. 329.§ (1) bekezdés).

A **T.N.** Kft, mint a közraktározási jogviszony alanya a közraktári jegy alapján igényt tarthatott az ott megjelölt tözeg kiadására, illetve ha ez nem lehetséges, az ebből eredő kártérítési igénye megtérítésére.

Művi tárolásnál a közraktárnak fokozott gondossággal kell eljárnia annak megállapíthatósága érdekében, hogy milyen vagyontárgyakat és hogyan raktároz. A Ktv. 23. § (1) bekezdése szerint a közraktár nem köteles vizsgálni, hogy a letevő tulajdonosa-e az árunak, és nem felel azért, hogy a letevő azonos-e azzal a személlyel, akit a közraktári jegy letevőként megjelöl. Azt azonban köteles volt vizsgálni, hogy az áru létezik-e. Miután a tőzeg nem lett elválasztva a talajtól, a jegyen szereplő árumennyiség nem létezett, ezért a közraktári jegy kiállításával az alperes a közraktári jogviszony megszűnésének időpontjában, az áru csak egy részének kiadásával kárt okozott az azt jóhiszeműen megszerző **O. ... Kft-nek (T.N. Kft)**, illetve az engedményeseinek, melyért a fent kifejtettek szerint felelősséggel tartozik.

A kártérítés összege tekintetében - figyelemmel arra, hogy a közraktározási jogviszonyból ered a követelés - a Kúria álláspontja szerint a Ktv.16.§ (5) bekezdését kell figyelembe venni. Eszerint a közraktárnak és a letevőnek meg kell állapítania, hogy a közraktár által történő átvétel időpontjában az áru milyen értéket képvisel és azt a közraktári jegyre, valamint a letéti könyvbe is be kell jegyezni. Az áru így megállapított értéke az alapja a kártérítési igénynek.

A **T.N. Kft.** a 2006-ban közraktároztatott tőzegről hivatkozva jelentette be a teljes, **B.T. Kft.** részére nyújtott kölcsönösszeget kárigényként (53.058.991 Ft).

Ez nyilvánvalóan nem fogadható el a kártérítés mértékeként, figyelemmel arra, hogy az eljárásban csak az 50.000 m³ tőzeg közraktározásáról szóló 2007-es közraktári jeggyel kapcsolatos jogvita vizsgálható, s a ki nem adott tőzeg alapján kell megállapítani, hogy a felperes jogelődje által kárigényként bejelentett összeg mekkora hányada érvényesíthető az alperessel szemben.

Miután a felperes a jogelődje igényét érvényesíti a közraktárral szemben, csak a jogelőd által bejelentett igény vehető figyelembe a számítás alapjául, annak a felperes általi felelőssége nincs mód.

A becsatolt közraktári jegy letéti tőlapján az 5.000 m³ tőzeg értékét 8.000.000 Ft-ban állapították meg, ebből következően 1 m³ tőzeg ára 1.600 Ft. Az alperes által elismert, ki nem termelt mennyiséget, 25.642,56 m³-t alapul véve az át nem adott tőzeg értéke 41.028.096 Ft lett volna. A felperes azonban engedményesként csak 39.468.480 Ft-ot érvényesített, ezért a Kúria a Pp.215.§-a alapján ezen nem terjeszkedhetett túl.

A Kúria a fent kifejtettek szerint a Pp. 275.§ (4) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatva kötelezte az alperest 39.468.480 Ft 15 napon belül történő megfizetésére.

A Kúria a késedelmi kamat kezdő időpontját a **T.N.** Kft. által az alperesnek írt fizetési felszólítást (2009. augusztus 6.) követő 30. nap elteltében jelölte meg (Ptk. 301/A.§ (3) bekezdés), a kamat mértékét a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat hét százalékkal növelt összegében határozta meg. (Ptk.301/A.§ (2) bekezdés).

A felperes keresete, és felülvizsgálati kérelme részben az eredeti kereseti követeléshez képest 1/5 arányban volt megalapozott. Ezért a felperes a Pp. 270.§ (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp.81.§ (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperesnek és az alperesi beavatkozóknak a perrel és a felülvizsgálati eljárással kapcsolatban azok pernyertessége arányában felmerült költségét. Ez alperesi és beavatkozó oldalán a jogi képvisellel felmerült ügyvédi munkadíjból áll. Az ügyvédi munkadíj összegét a Kúria a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003.(VIII.22.)IM. rendelet 3.§ (2) bekezdésének a)-c) pontja, (5) bekezdése, és a 4/A.§ (1) bekezdése alapján állapította meg. A fizetendő illetéket a Kúria szintén a pernyertesség-pervesztesség 1/5 - 4/5 arányában osztotta meg a felek között az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 42.§ (1) bekezdés a.) pontja, 46.§ (1) bekezdése és 50.§ (1) bekezdése szerint számítva ki, a kérelmek beadásának időpontjában hatályos szabályozás szerint.

, 2013. április 25.

. Bodor Mária sk. a tanács elnöke, dr. Csőke Andrea sk. előadó
bíró, Dr. Pethőné dr. Kovács Ágnes sk. bíró